

STERK in het onderwijs

Studenten zorg en welzijn en mensen met een verstandelijke beperking leren mét en vàn elkaar.

Aanleiding

Veel jongeren met een (verstandelijke) beperking stromen na het voortgezet speciaal onderwijs uit naar een plek in de (traditionele) dagbesteding of proberen aan het werk te komen via de participatiewet. Reguliere vervolgopleidingen op het MBO niveau 1 of 2 zijn veelal niet voldoende toegerust om jongeren met een (verstandelijke) beperking op maat onderwijs aan te kunnen bieden. Veel ontwikkelingskansen en mogelijkheden om te participeren in onze samenleving worden hen daardoor ontnomen. Vaak komen deze jongeren langdurig in een 'speciaal circuit' terecht en blijven afhankelijk van een grote mate van zorg en ondersteuning.

Vereniging LFB is de belangenorganisatie voor mensen met een verstandelijke beperking. In 1995 hebben mensen met een verstandelijke beperking deze vereniging zelf opgezet met het doel om zichzelf en andere mensen met een verstandelijke beperking te versterken en te vertegenwoordigen. Een belangrijk thema daarbij is de mogelijkheid om jezelf te kunnen (blijven) ontwikkelen. Ook als je een verstandelijke beperking hebt. Niet alleen gericht op het aanleren van vak, maar ook op het kunnen deelnemen aan de samenleving.

In 2014 is de LFB gestart met het aanbieden van leerwerkplekken voor mensen met een verstandelijke beperking. Het versterken van jezelf en van anderen gaat immers niet vanzelf; Dit doet de LFB op zogenaamde STERKplaatsen; een plek waar mensen met een verstandelijke beperking werken aan persoonlijke ontwikkeling en als ervaringsdeskundige in opleiding aan de slag gaan met allerlei activiteiten gericht op versterking en vertegenwoordiging van mensen met een verstandelijke beperking.

STERKplaats

Op de STERKplaatsen wordt de opleiding STERK aangeboden. Dit is een driejarig leerwerktraject voor mensen met een verstandelijke beperking die worden opgeleid tot ervaringsdeskundige; Zij leren hun ervaringen met het leven met een verstandelijke beperking inzetten om anderen te ondersteunen en te versterken. De opleiding STERK bestaat uit zeven modules:

1. Wie ben ik
2. Oog voor de ander
3. Je ervaringen inzetten
4. Werken en Samenwerken
5. Eigen regie
6. Meedoen thuis, op je werk en in de samenleving
7. Werk in uitvoering

Onderzoek van Hogeschool Utrecht heeft aangetoond dat het volgen van de opleiding STERK grote toegevoegde waarde heeft voor de ontwikkeling en het zelfbeeld van de STERKstudenten met een verstandelijke beperking.

STERKplaats in het onderwijs

In 2016 is de LFB gestart met het een STERKplaats op opleidingsinstituut ROC de Friese Poort in Leeuwarden. Het starten van een STERKplaats in samenwerking met een opleidingsinstituut bleek een gouden greep te zijn en wordt als een enorme meerwaarde ervaren door alle samenwerkingspartners. De STERKopleiding wordt aangeboden in een eigen lokaal/ruimte binnen een opleidingsinstituut. Op een STERKplaats werken en leren zes mensen (jongeren) met een verstandelijke beperking. Een LFB coach ondersteunt de STERKstudenten in hun leerproces. Naast de coach zijn er twee stagiaires actief die coaching en ondersteuning bieden aan de STERKstudenten. De STERKplaats fungeert daarmee ook als erkend leerbedrijf (SBB).

Naast de dagelijks ondersteuning van de coach en de studenten komt er maandelijks een team met (ervaringsdeskundige) trainers van de LFB om een actieve trainingsdag te verzorgen voor de STERKstudenten.

Inzet STERKstudenten in het (reguliere) onderwijs

Vanuit de STERKplaats worden de STERKstudenten met een verstandelijke beperking betrokken en ingezet bij het onderwijs aan toekomstige zorgmedewerkers. Dit vindt plaats in afstemming met de docenten van het opleidingsinstituut. De STERKstudenten met een verstandelijke beperking dragen op verschillende manieren bij aan het onderwijs. Zoals:

- Zij verzorgen presentaties en themalessen over hun levensverhaal; over de zorg die ze ontvangen, over bejegening, etc.
- Zij brengen een casus in die door de studenten besproken kan worden
- Zij volgen een kookles waarbij een student de opdracht krijgt om hen te coachen.

Kortom; Er wordt mét en van elkaar geleerd. Veelal wordt dit als zeer waardevol ervaren door de studenten,. Zij krijgen vroegtijdig in de opleiding een veel beter en reëler beeld van mensen met een verstandelijke beperking. Dit heeft grote invloed op de ontwikkeling van hun beroepshouding en het kiezen van een uitstroomprofiel (sector).

LFB STERKplaats op opleidingsinstututen

Op verschillende plekken in Nederland heeft de LFB contact met hogescholen en ROC's waar toekomstige (zorg)professionals worden opgeleid. Veelal worden daar nu periodiek een gastles verzorgd door een ervaringsdeskundige. De LFB voert met verschillende van deze opleidingsinstututen het gesprek over het opzetten van een STERKplaats op deze scholen. Gezamenlijk hebben we de ambitie om veel meer jongeren met een beperking sterker te maken en op een plek midden in de samenleving bij te dragen aan positieve beeldvorming rond mensen met een verstandelijke beperking. Daarnaast zien wij grote waarde in het inzetten van ervaringsdeskundigen in het onderwijs gericht op de beroepsontwikkeling van toekomstige medewerkers in de zorg. De eerste stappen gericht op het realiseren van deze STERKplaatsen op opleidingsinstututen zijn gezet; positieve intenties en ambities zijn naar elkaar uitgesproken. Met voorliggende project hopen we op zes plekken in Nederland een LFB STERKplaats te kunnen realiseren in het onderwijs. De ambitie is om in schooljaar 2020-2021 op al deze opleidingsinstututen een STERKplaats te zijn gestart.

Doelstelling

In schooljaar 2020-2021 is op zes ROC's of Hogescholen verspreid over Nederland een LFB STERKplaats actief waarin zes tot tien mensen met een verstandelijke beperking de kans krijgen zich te ontwikkelen en de mogelijkheid krijgen op de opleiding tot ervaringsdeskundige VG te volgen. De ervaringsdeskundigen in opleiding worden ingezet t.b.v. onderwijsactiviteiten van de opleidingsinstituten waardoor er betere aansluiting ontstaat tussen onderwijs en praktijk en toekomstige zorgprofessionals een reëel beeld kunnen vormen rond het werken met mensen met een verstandelijke beperking.

Doelgroep

STERKstudenten

Op de STERKplaats zijn zes tot tien STERKstudenten actief. Dit zijn mensen met een (verstandelijke) beperking die de ambitie hebben zich te verder ontwikkelen. Het idee is om het eerste jaar van de opleiding een meer algemeen leertraject aan te bieden en na het eerste jaar een keuzemoment in de te bouwen waarbij de STERKstudenten bewust de keuze maken of zij de opleiding tot ervaringsdeskundige wensen te vervolgen of zich verder willen ontwikkelen binnen een ander vakgebied (ICT, communicatie, etc).

Om het initiatief duurzaam te kunnen realiseren en daarbij gebruik te kunnen maken van zorggelden is het wenselijk dat de STERKstudenten een indicatie dagbesteding hebben. De betrokken zorgaanbieders wordt gevraagd om STERKstudenten te werven voor deelname aan het project. Na de werving vindt er een selectie/intake plaats van de STERKstudenten die deel kunnen nemen aan het project.

Studenten opleidingen ROC of hogeschool

De studenten van de verschillende opleidingen (maatschappelijke zorg, social work, etc) krijgen in het onderwijs te maken met ervaringsdeskundigen met een verstandelijke beperking. Hierdoor krijgen zij vroegtijdig in de opleiding de mogelijkheid om een reëel beeld te krijgen van mensen met een (L)VB, krijgen ze de gelegenheid om mensen met een (L)VB in de praktijk te ondersteunen en te coachen, een eigentijdse beroepshouding te ontwikkelen en een meer bewuste keuze te maken m.b.t. een uitstroomprofiel (sector).

Activiteiten en planning

Om tot de realisatie van een STERKplaats op de zes opleidingsinstituten te komen zullen er aantal fasen doorlopen worden. De volgende fasen zijn te onderscheiden:

Fase 1.A. Voorbereiding 01-1-2019 tot 01-08-2019
--

- Ontwikkeling en vaststelling projectplan
- Voorbereiding samenwerking realisatie STERKplaatsen op zes opleidingsinstituten

Fase 1.B. Voorbereiding 01-08-2019 tot 01-01-2020

- Werving en selectie STERKstudenten
- Zoeken en selecteren geschikte locatie LFB STERKplaatsen op de opleidingsinstituten.

- Werving en selectie coaches en stagiaires
- Opstellen samenwerkingsovereenkomst en evt. onderaannemingsovereenkomsten dagbesteding zorgaanbieder – LFB
- Pr en communicatie m.b.t. start STERKplaats
- Opstellen activiteitenprogramma met opleidingsinstituten

Fase 2. Uitvoering 01-01-2020 tot 01-01-2021
--

- Kennismakingsactiviteiten STERKstudenten, coach en stagiaires
- Feitelijke inrichting STERKplaats
- Start uitvoering activiteiten STERKplaats
- Periodieke toetsing voortgang en resultaten STERKplaats
- Periodiek overleg met projectgroepen
- Rapportage en evaluatie project LFB STERKplaats
- Besluitvorming m.b.t. continuïteit LFB STERKplaats.

Samenwerking & projectorganisatie

Voor het realiseren van het initiatief wordt er op de verschillende locaties een breed samenwerkingsverband opgericht. Op de volgende opleidingsinstituten is de ambitie uitgesproken om een STERKplaats te realiseren:

STERKplaats Twente	STERKplaats Goes	STERKplaats Nijmegen
Saxion (Enschede)	ROC Scalda	Hogeschool Arnhem-Nijmegen
ROC Twente (Hengelo)		Onderling Sterk Nijmegen
Estinea		Pluryn
Twentse Zorgcentra		Siza
Aveleijn		
STERKplaats Groningen	STERKplaats ntb	STERKplaats ntb
Hanze Hogeschool		
De Zijlen		

Projectgroep

Gedurende de uitvoering van het project zullen we per opleidingsinstituut een projectgroep starten waarin de verschillende partijen participeren. De projectgroep komt periodiek bijeen om de voortgang en de resultaten van het project te bespreken. Met de verschillende betrokken zorgaanbieders worden individueel afspraken gemaakt inzake onderaannemerschap dagbesteding. De LFB is (in nauwe samenwerking met de andere partners) verantwoordelijk voor de organisatie en aansturing van de LFB STERKplaats. De LFB stelt een coach aan die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de activiteiten binnen de STERKplaats. In samenwerking met de coach, de opleidingsinstituten en de zorgaanbieders wordt er (op maat) een activiteitenprogramma opgesteld dat aansluit bij de het onderwijs op de instituten en het STERKtraject van de STERKstudenten. Een goede samenwerking tussen de hierboven genoemde partijen is doorslaggevend voor het realiseren van een succesvol en breed gedragen initiatief.

Onderzoek

Dit project biedt de kans om de toegevoegde waarde van de inzet van ervaringsdeskundigheid VG in het onderwijs te toetsen via wetenschappelijk onderzoek. Van belang is om nader te onderzoeken of hier financiering voor beschikbaar is en welke onderzoeksinstituut dit onderzoek zou kunnen uitvoeren.

Activiteiten

'Kwartier maken'

In fase 1 wordt een kwartiermakersduo aangesteld waarbij één van de kwartiermakers een ervaringsdeskundige met een verstandelijk beperking is. Vanuit een 'nothing about us, without us' principe is het van groot belang dat de doelgroep van meet af aan intensief betrokken is. Het kwartiermakersduo zal zich in het project inzetten t.b.v. de volgende activiteiten.

- Het werven en selecteren van zes opleidingsinstituten waarbij de STERKplaatsen kunnen worden opgezet. Hiertoe zullen verspreid over het land vele gesprekken worden gevoerd met potentiële samenwerkingspartners gericht op informatievoorziening en toelichting op het 'concept' en zullen er selectiecriteria en een selectieprocedure worden opgesteld op basis waarvan we zes partijen selecteren voor uitvoering van het project. Naast de opleidingsinstituten zullen per opleidingsinstituut ook verschillende zorgaanbieders en scholen voor speciaal onderwijs betrokken worden die in de betreffende regio actief zijn.
- Het ontwikkelen en ontwerpen van een maatwerk (onderwijs) programma bij elke individuele samenwerkingspartner. Het is van belang om per organisatie het programma dusdanig in te richten dat dit optimale kansen biedt voor inbedding van het gedachtegoed en de activiteiten na de projectperiode en de inzet van ervaringsdeskundigheid binnen de opleidingsprogramma's.
- Het voorbereiden van de uitvoering van de STERKplaats op de opleidingsinstituten. Hiertoe wordt per opleidingsinstituut een projectteam samengesteld bestaande uit de kwartiermakers, de interne trekker en vertegenwoordiging vanuit de zorgaanbieders en het VSO.

Communicatie

De inzet op van de communicatie is gericht op informatievoorziening over de STERKplaatsen in het onderwijs, zowel intern (op het opleidingsinstituut) als extern; vakorganisaties, algemeen publiek.

Training 'STERK'

Per STERKplaats worden de STERKstudenten getraind middels het leertraject STERK. Deze trainingen worden verzorgd door trainers van de LFB. Op elke 'nieuwe' STERKplaats zijn verspreid over 2020 10 trainingdagen voorzien.

Coach

De kosten voor de coach die actief is op de STERKplaats worden grotendeels gefinancierd uit de inkomsten die ontvangen worden voor dagbesteding. Deze constructie zorgt voor een duurzame geldstroom. De inkomsten uit de bezetting op dagbesteding is op andere STERKplaatsen soms kwetsbaar gebleken. Zeker bij het opstarten van een STERKplaats, wanneer mogelijk nog niet alle leerwerkplekken zijn bezet.

Ter inspiratie

<https://www.youtube.com/watch?v=xBW3EVXdejg>

<https://www.rocfriesepoort.nl/leerbedrijf-sterk>

https://www.youtube.com/watch?v=efkfc_4qZpQ